

LA GALERIA

literatura

LLUÍS BONADA

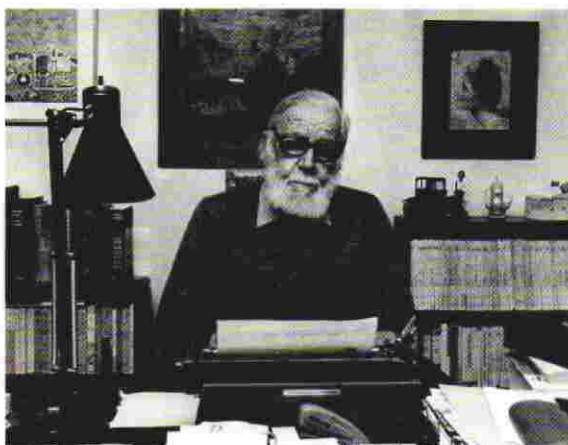
Primera aproximació genèrica als efectes de la repressió franquista en el teatre català

Si en l'àmbit editorial, com ja s'ha observat Maria Josepa Gallofré, el franquisme es desvia per destruir el públic lector en català, en el teatral, l'objectiu va ser l'eliminació d'un espai públic, amb tradició, prestigi cultural i incidència popular, per al català.

Ho conclouen Sharon G. Feldman i Francesc Foguet en l'estudi *Els límits del silenci. La censura del teatre català durant el franquisme*, editat per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, la primera aproximació genèrica a la repressió franquista en el teatre català.

Els estudiosos hi analitzen els expedients de censura inèdits de les obres de Josep M. Benet i Jornet, Maria Aurèlia Capmany, Joan Oliver i Manuel de Pedrolo, però també les disposicions oficials destinades a marginar i discriminar, en comparació del teatre castellà, tant el teatre original català com el traduït.

Així, segons una coneguda disposició, les companyies de barris i pobles no podien representar cap obra traduïda. I pel que fa a les professionals, hi havia quatre

Joan Oliver, un dels autors teatrals més castigats per la censura, amb Pedrolo, Benet i Jornet i la Capmany.

limitacions ben clares: només podien representar una traducció o adaptació per cada quatre obres originals d'autors catalans; calia esperar dos anys després de l'estrena mundial tret que els propietaris dels drets de la traducció castellana declarassin que no pensaven representar-la a la "regió catalana"; al cap de dos anys, encara calia el permís del propietari de la traducció castellana; i, finalment, tota traducció o adaptació al català no podia

mantenir-se en cartell més temps de l'aconseguit per l'obra original de més èxit de la temporada anterior. Tot de condicions i limitacions destinades a impedir que el català s'equiparés al castellà com a vehicle per mirar el món, és a dir, dirigides a regionalitzar, folkloritzar, la cultura catalana.

Es tractava, doncs, d'evitar la modernització i la normalització del teatre català. Avançats els seixanta, quan la censura editorial es va estovar tant, encara se'n frenava l'expansió: Fraga ordena el 1968 que es dosifiquin les sessions del teatre infantil català.

Aquells anys, el règim, per por de la repercussió internacional, autoritza Brecht i Sartre, Buero Vallejo i Alberti, però prohibeix Pedrolo i Oliver, perquè no temia cap escàndol internacional –ni madrileny, clar. És a dir, l'aparell repressor escènic anticatalà sempre va ser ferm i actiu: la censura, conclouen els estudiosos, es va mantenir ben activa fins al 1977. Al marge del tarannà dels ministres de torn, la intransigència i la persistència de la censura va ser la nota dominant.